

Sardar Patel University

M. A. Examination IVth Semester (CBCS) Sanskrit

Monday Date: 18/03/2019 Time: 02:00 p.m. to 05:00 p.m.

PA04CSAN21: Vedanta: Anubhashya of Vallabhacharya Adhyay-2 (Selected Sutras)

& Shribhashya of Ramanujacarya (1.1.1- Para- 45 to 100)

Total Marks: 70

(૧૦)

પ્ર-૧ બહુવિકલ્પીય પ્રશ્નો (બધા ફરજિયાત)

૧. શ્રીમથુરાનાથજીએ રચેલી ટીકાનું નામ આપો
(A) પ્રદીપ (B) ગૂઢાર્થદીપિકા (C) વાગીશપ્રસાદ (D) પ્રકાશ
૨. શુદ્ધાદૈતપદમાં કયો સમાસ છે ?
(A) અવ્યયીભાવ (B) કર્મધારય (C) સપ્તમીતત્પુરુષ (D) દ્વન્દ્વ
૩. બ્રહ્મની કારણકોટિમાં કેટલાં તત્વો સ્વીકારાયાં છે ?
(A) ૨૮ (B) ૩૨ (C) ૨૫ (D) ૧૬
૪. વલ્લભના મતે બ્રહ્મના કેટલાં સ્વરૂપો છે ?
(A) ૦૫ (B) ૦૭ (C) ૦૩ (D) ૧૧
૫. પોષણં _____ ।
(A) તદસ્વભાવઃ । (B) તદ્અનુસરણમ્ (C) તદ્અનુગ્રહઃ । (D) તદ્સ્મરણમ્ ।
૬. નીચેનામાંથી કોણ આલવાર છે ?
(A) યોગિવાહ (B) અપરકાલ (C) નાથમુનિ (D) ચન્દ્રશેખર
૭. યમેવૈષ વૃણુતે તેન લભ્યસ્તસ્યૈષ આત્મા વૃણુતે તનૂં સ્વામ્ । આ શ્રુતિવાક્ય કયા ઉપનિષદનું છે ?
(A) યોગોપનિષદ્ (B) કેનોપનિષદ્ (C) કઠોપનિષદ્ (D) મુણ્ડકોપનિષદ્
૮. 'આ ઘટ' એ જ્ઞાન કયું જ્ઞાન છે ?
(A) નિર્વિકલ્પક (B) સવિકલ્પક (C) અનુમાન (D) ઉપમાન
૯. અહં સર્વસ્ય પ્રથમો મત્તઃ સર્વ પ્રવર્તતે । આ વાક્ય કયા ગ્રન્થનું છે ?
(A) શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા (B) બ્રહ્મપુરાણ (C) વિષ્ણુપુરાણ (D) બ્રહ્મવૈવર્તપુરાણ
૧૦. પ્રવૃત્તિનિવૃત્તિભેદેનૈકાર્થવૃત્તિત્વં _____ ।
(A) નિર્વિકલ્પકમ્ । (B) સવિકલ્પકમ્ । (C) સામાનાધિકરણ્યમ્ (D) વૈધર્મ્યમ્ ।

પ્ર- ૨ કારણકોટિબ્રહ્મ વિશે નોંધ લખો.

(૧૫)

અથવા

પ્ર- ૨ વલ્લભાચાર્યનો સિદ્ધાન્ત સમજાવો

(૧૫)

પ્ર- ૩ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક ગદ્યખંડ સાનુવાદ સમજાવો

(૦૬)

૧. પૂર્વપક્ષિણઃ પરિહારઃ । અપ્યન્યથાનુમેયમિતિ ચેત્, એવમપ્યન્યથા વયમનુમાસ્યામહે યથા નાપ્રતિષ્ઠાદોષો ભવિષ્યતિ । ન હિ કોપિ તર્કઃ પ્રતિષ્ઠિતો નાસ્તીતિ વક્તું શક્યતે । વ્યવહારોચ્છેદપ્રસજ્ઞાત્ । આર્ષ ધર્મોપદેશઞ્ચ વેદશાસ્ત્રાવિરોધિના યસ્તર્કેણાનુસન્ધતે સ ધર્મ વેદ નેતર ઇતિ સ્મૃતિઃ । સાવદ્યતર્કપરિહારેણ નિરવદ્યસ્તર્કઃ પ્રતિપત્તવ્યો ભવતીતિ ચેત્, એવમપ્યવિમોક્ષપ્રસજ્ઞઃ । બ્રહ્મવાદિનો નિર્દુષ્ટતર્કસદ્ભાવેપિ પ્રકૃતિવાદિનસ્તર્કસ્ય દોષાવિમોક્ષપ્રસજ્ઞઃ । મૂલનિયમાભાવાત્ વૈમત્યસ્ય વિદ્યમાનત્વાત્ ।
૨. જીવસ્ય બ્રહ્મસમ્બન્ધિ રૂપમુચ્યતે । જીવો નામ બ્રહ્મણઃ અંશઃ । કુતઃ । નાનાવ્યપદેશાત્ । સર્વ એવાત્મનો વ્યચ્ચરન્તિ કપૂયચરણાવ રમણીયાચરણા ઇતિ ચ । નનુ બ્રહ્મણો નિરવયવત્વાત્ કથં જીવસ્યાંશત્વમિતિ વાચ્યમ્ । ન હિ બ્રહ્મ નિરંશં સાંશમિતિ વા ક્વચિલ્લોકે સિદ્ધમ્ । વેદૈકસમધિગમ્યત્વાત્ । સા ચ શ્રુતિર્યથોપપદ્યતે તથા તદનુલ્લઙ્ગનેન વેદાર્થજ્ઞાનાર્થ યુક્તિર્વક્તવ્યા । સા ચેત્ સ્વયં નાવગતા તપો વિજ્ઞેયં અભિજ્ઞા વા પ્રઘ્વ્યા ઇતિ । ન તુ સર્વવિપ્લવઃ કર્તવ્યઃ ।

પ્ર- ૩ (બ) ગમે તે એક વિશે નોંધ લખો :

(૦૮)

૧. પત્યુરસામંજસ્યાત્ સૂત્ર સમજાવો

૨. પ્રાણાધિકરણનો સાર આપો

પ્ર- ૪ કેવલાદ્વૈતમત અને વિશિષ્ટાદ્વૈત મતનું સામ્ય વૈષમ્ય ચર્ચો.

(૧૫)

અથવા

પ્ર- ૪ રામાનુજના મતે પ્રમાણવિચારણા કરો.

(૧૫)

પ્ર- ૫ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે એક ગદ્યખંડ સાનુવાદ સમજાવો

(૦૬)

૧. નિર્વિશેષવસ્તુવાદિભિર્નિર્વિશેષે વસ્તુનીદં પ્રમાણમિતિ ન શક્યતે વક્તુમ્, સવિશેષવસ્તુવિષયત્વાત્સર્વ-
પ્રમાણાનામ્। યસ્તુ- સ્વાનુભવસિદ્ધમ્ इति स्वगोष्ठीनिष्ठः समयः सोऽप्यात्मासाक्षिकसविशेषानुભવાદેવ
નિરસ્તઃ, इदमहमदर्शमिति केनचिद्विशेषेण विशिष्टविषयत्वात्सर्वेषामनुभवानाम्। સવિશેષાપ્યનુભૂયમા-
નોનુભવઃ કેનચિદ્યુક્ત્યાભાસેન નિર્વિશેષ इति निष्कृष्यमाणः सत्तातिरेकिभिः स्वासाधारणैः स्वभाववि-
શેષैર્નિષ્કૃષ્ટવ્ય इति निष्कर्षहेतुभूतैः सत्तातिरेकिभि स्वसाधारणैः स्वभावविशेषैः સવિશેષ એવાવતિષ્ઠતં।
અતઃ કૈશ્ચિદ્વિશેષૈર્વિશિષ્ટસ્યૈવ વસ્તુનોઽન્યે વિશેષા નિરસ્યન્ત इति न क्वचिन्निर्विशेषवस्तुसिद्धिः।

૨. યદુક્તં- દોષમૂલત્વેનાન્યથાસિદ્ધિસંભાવનયા સકલભેદાવલમ્બિપ્રત્યક્ષસ્ય શાસ્ત્રબાધ્યત્વમ્ इति। કોઽયં
દોષ इति वक्तव्यं यन्मूलतया प्रत्यक्षस्यान्यथासिद्धिः। અનાદિભેદવાસનૈવ હિ દોષ इति चेत्, भेदवास-
નાયાસ્તિભિરાદિવદ્યથાવસ્થિતવસ્તુવિપરીતજ્ઞાનહેતુત્વં કિમન્યત્ર જ્ઞાતપૂર્વમ્। અનેનૈવ શાસ્ત્રવિરોધેન
જ્ઞાસ્યત इति चेन्न, अन्योन्याश्रयणात्- શાસ્ત્રસ્ય નિરસ્તનિખિલવિશેષવસ્તુબોધિત્વનિશ્ચયે સતિ
ભેદવાસનાયા દોષત્વનિશ્ચયઃ, भेदवासनाया दोषत्वनिश्चये सति शास्त्रस्य निरस्तनिखिलविशेषवस्तु-
બોધિત્વનિશ્ચય इति।

પ્ર- ૫ (બ) નોંધ લખો (ગમે તે એક).

(૦૮)

૧. ભેદાભેદનું રામાનુજે કરેલું ખંડન.

૨. રામાનુજના મતે બ્રહ્મ.

—X—
(2)